

ถอดบทเรียนจากการประชุมวิชาการประจำปี HA National Forum ครั้งที่ 15

“ความผูกพันเพื่อคุณภาพ (Engagement for Quality)”

เรื่อง "การนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการวางระบบงาน"

วันพุธที่ 12 มีนาคม 2557 เวลา 15.00-16.00 น.

ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็คฟอรัม เมืองทองธานี ห้อง A4-203

- วิทยากร
1. ภญ.วนิษา ปิยะรัตนวัฒน์ โรงพยาบาลสมุทรสาคร
 2. ภญ.ธิรดา จิรกุลกนก โรงพยาบาลสมุทรสาคร
 3. ภญ.วิชชุณี พิตรากุล โรงพยาบาลสมุทรสาคร

การดูแลผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลให้ปลอดภัยจากการใช้ยานั้น สามารถนำข้อมูลที่มี การเก็บรวบรวมจากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา วางกรอบมาตรฐานและใช้เป็นหลักสำหรับการปฏิบัติงานของผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการทำงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และช่วยให้การดูแลรักษาผู้ป่วยมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยนำแนวคิดที่บูรณาการมาตรฐานของสถานพยาบาล (HA) และบริบทขององค์กร นำมาออกแบบและสร้างเป็น หลักการปฏิบัติร่วมกันขององค์กร ดังนี้

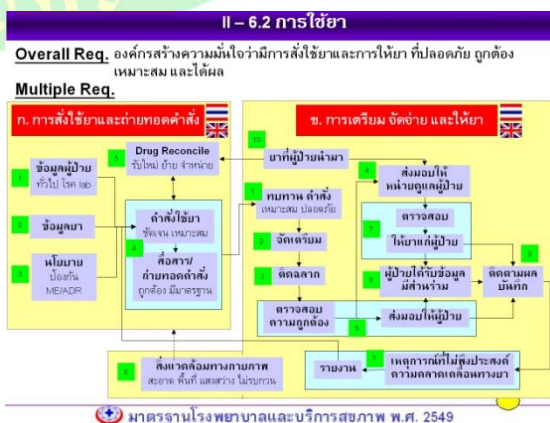
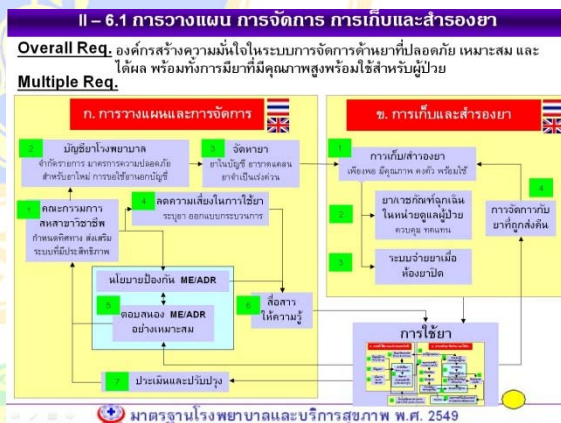
(1) มาตรฐาน HA SPA Part II (II-6) ระบบการจัดการด้านยา

- HA (II-6.1) การวางแผน การจัดการ การเก็บและสำรองยา

องค์กรสร้างความมั่นใจใน ระบบการจัดการด้านยาที่ ปลอดภัย เหมาะสม และได้ผล พร้อมทั้งการมียาที่มี คุณภาพสูงพร้อมใช้สำหรับ ผู้ป่วย

- HA (II-6.2) การใช้ยา

องค์กรสร้างความมั่นใจว่ามีการสั่งใช้ยาและการให้ยาที่ ปลอดภัย ถูกต้อง เหมาะสม และได้ผล

(2) ระบบการดูแลผู้ป่วยทางด้านยาของโรงพยาบาลสมุทรสาคร

ข้อมูลของปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ผู้ป่วยที่เข้ามาได้รับการรักษาจะไม่ได้เจอกับเภสัชกรคนเดิมตลอดเวลา และในการจ่ายยาก็จะไม่ทราบถึงข้อมูลของผู้ป่วยแต่ละคนได้อย่างครบถ้วน รวมทั้งขาดการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานภายในโรงพยาบาล จึงเพิ่ม Note book ที่คลินิก เพื่อเปิดช่องทางการสื่อสาร ระหว่าง OPD ถึงผู้ป่วยพิเศษ และ IPD รวมทั้งจัดทำมาตรฐานการส่งต่อข้อมูล ดังนั้นในปัจจุบันโรงพยาบาลจึงได้ทำการออกแบบระบบการดูแลรักษาผู้ป่วยโดยแบ่งเป็น 2 ระบบ คือ

- ระบบที่มีเภสัชกร

- การพบปรึกษาแพทย์ขณะ Round ward จำนวน 5 หอผู้ป่วย 144 เตียง กำหนดให้มีเภสัชกร 4 คน เวลา 8.00-12.30 น.

- ระบบที่ไม่มีเภสัชกรประจำ

- การแบ่งพื้นที่เป็น 2 โซน คือ A และ B จำนวน 19 หอผู้ป่วย 466 เตียง กำหนดให้มีเภสัชกร 2 คน และมี Prescription Screening 1 คน เวลา 8.00-16.00 น.

(3) การวางมาตรฐานระบบงานของโรงพยาบาลสมุทรสาคร

จากปัญหาที่เกิดขึ้น จนกระทั่งมีการปรับปรุงแก้ไขระบบการดูแลรักษาผู้ป่วยทางด้านยาของโรงพยาบาล รวมทั้งนำลงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นทางการ โรงพยาบาลจึงได้ออกแนวทางการปฏิบัติเป็นมาตรฐานของโรงพยาบาล ดังนี้

- มาตรฐานในการทบทวนคำสั่งใช้ยาของแพทย์

ปัญหาซ้ำๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน เช่น ขนาดยาที่เหมาะสม มื้อยาที่เหมาะสมในการบริหารยา รายการยาที่มีความซ้ำซ้อนกัน ประวัติการแพ้ยาของผู้ป่วย รายการยาร่วมที่มีการสั่งใช้ สารน้ำที่ใช้ในการผสมยา และความคงตัว รวมถึงอัตราเร็วในการบริหารยา ค่อยๆ เกิดปฏิกิริยาระหว่างกันที่พบและเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงพยาบาล การเฝ้าระวังการเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาโดยเฉพาะ Type A ADR เช่น การกำหนดให้มีการเฝ้าระวังการเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาในกลุ่มยาที่มีความเป็นพิษต่อไต ยาเทคนิคพิเศษ ยากลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง ดังนั้นจึงได้ออกมาตรการในการทบทวนคำสั่งใช้ยาของแพทย์ โดยให้เภสัชกรทำการคัดกรองปัญหาจากใบสั่งยาของแพทย์ และคัดลอกรายการยาจาก Copy order ลงใน Drug profile รวมทั้งเขียนจำนวนยาใน Drug profile นอกจากนี้ยังเก็บข้อมูล Prescription error เพื่อทบทวนและหาแนวทางในการแก้ไขต่อไปในอนาคต

- **มาตรฐานในการติดตามผู้ป่วยในด้านการใช้ยาขณะนอนรักษาตัวในโรงพยาบาลจนกระทั่ง Discharge**

มีการติดตามผู้ป่วยตามกลุ่มที่เฝ้าระวัง เช่น กลุ่มผู้ป่วยที่ใช้ยาเทคนิคพิเศษ ผู้ป่วยที่ใช้ยา ARV รวมถึง PMPCT ผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับการรักษาโรคติดเชื้อฉวยโอกาส ผู้ป่วยที่ได้รับยา วัณโรคทั้งรายเก่าและรายใหม่ ผู้ป่วยที่ใช้ยา Warfarin ผู้ป่วยที่มีภาวะการทำงานของไตบกพร่องและต้องมีการปรับขนาดการใช้ยา ผู้ป่วยเบาหวานที่เข้ารับการรักษานในโรงพยาบาลด้วยภาวะ Hyperglycemia หรือภาวะ Hypoglycemia ดังนั้นจึงได้ออกมาตรการในการติดตามผู้ป่วยในขณะที่นอนรักษาตัวในโรงพยาบาลจนกระทั่งมีการ Discharge ออกจากโรงพยาบาล โดยนําระบบ Trigger Tool เป็นเครื่องมือช่วยในการดำเนินงาน

- **มาตรฐานในการส่งต่อข้อมูลผู้ป่วยด้านการใช้ยาเพื่อใช้ในการติดตามผู้ป่วย**

มีการติดตามผู้ป่วยไปยังหน่วยงานอื่น เช่น หน่วยงานจ่ายยาผู้ป่วยใน เพื่อประกอบการทำ Discharge screening และ Discharge counseling หน่วยงาน Ambulatory care และ Family pharmacist ดังนั้นจึงได้ออกมาตรฐานในการส่งต่อข้อมูลของผู้ป่วยที่ได้จากการติดตามไปยังหน่วยงานอื่น โดยเป็นการดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง และสามารถเข้าถึงข้อมูลของผู้ป่วยที่สัมพันธ์กับกิจกรรมทางบริบาลเภสัชกรรมและสามารถทำได้ด้วยความสะดวก ทั้งข้อมูลพื้นฐานและค่าทางห้องปฏิบัติการ ซึ่งทำให้ครอบคลุมการดูแลผู้ป่วยด้านยาช่วยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกข้อมูล การส่งต่อข้อมูล และการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการดูแลรักษาผู้ป่วยต่อไป

บทเรียนที่ได้จากการดำเนินงานของโรงพยาบาลสมุทรสาคร สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับเรื่องอื่นๆ ได้อีกมากมาย โดยการสร้างระบบการดำเนินงานที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทขององค์กร ซึ่งในการออกแบบและสร้างระบบจะมีการทบทวนข้อมูลการทำงานผ่านมา ค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้น สร้างระบบเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นซ้ำ และทำตามระบบที่ได้สร้างขึ้น จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของระบบที่ได้สร้างขึ้น รวมทั้งยังมีการทำงานเป็นทีมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งโรงพยาบาลสมุทรสาครได้รับประสบการณ์และบทเรียนจากการดำเนินงานที่ผ่านมา และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลรักษาอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้บันทึกและถอดบทเรียน นางสาวสุริยวรรณ วงศ์เลิศ

ผู้ตรวจสอบบทเรียน นางสาวสมใจ เนียมหอม